

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/5/2022
Identifikačné číslo spisu:	6716200681
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6716200681.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiteľovi B. V., narodenom XX. U. XXXX, zomrelom XX. B. XXXX, naposledy bytom J., C.. Š. XXXX/X, za účasti dedičov I/ M. V., narodenej XX. B. XXXX, bytom J., C.. Š. XXXX/X, 2/ T. Z., narodenej X. M. XXXX, bytom J. - M., U. XXXX/XX, zastúpenej Mgr. Natáliou Milánovou, advokátkou so sídlom Zvolen, J. Kozáčka 13, 3/ T. V., narodeného X. Q. XXXX, trvale bytom J., C.. Š. XXXX/X, zastúpeného JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom so sídlom Zvolen, Námestie SNP 41, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 10D/8/2016, o dovolaní dediča 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29. apríla 2021, sp. zn. 12CoD/3/2021, takto

rozhodol:

I. Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29. apríla 2021 sp. zn. 12CoD/3/2021 v časti, týkajúcej sa zrušenia výroku IV. uznesenia Okresného súdu Zvolen zo 7. decembra 2020 č. k. 10D/8/2016-213, o d m i e t a .

II. Dovolanie vo zvyšnej časti z a m i e t a .

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

1. Okresný súd Zvolen (ďalej ako „súd prvej inštancie“) uznesením zo 7. decembra 2020 č. k. 10D/8/2016-213

- určil všeobecnú cenu majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov sumou 5.000 eur, výšku dlhov sumou 0 eur a čistú hodnotu sumou 5.000 eur, z čoho pozostalej manželke M. V. patria finančné prostriedky vo výške 1.500 eur a čiastka 1.000 eur na (presne špecifikovanom) termínovanom účte vo Z., a.s. (I. výrok);

- určil všeobecnú cenu poručiteľovho majetku sumou 32.300 eur, výšku dlhov sumou 900 eur a čistú

hodnotu dedičstva sumou 31.400 eur (II. výrok) ;

- potvrdil nadobudnutie dedičstva (uvádzajúc vo výroku odkaz na ust. § 707 ods. 2 Občianskeho zákonníka) tak, že finančné prostriedky vo výške 1.500 eur, čiastku 1.000 eur na (presne špecifikovanom) termínovanom účte vo Z., a.s., stavbu murovanej garáže bez súp. č. postavenú na C-KN parcele č. 4920/41 k.ú. J. v hodnote 5.000 eur a pozemok zapísaný na LV č. XXXX k. ú. J. ako C-KN parcela č. 4920/41 - zastavané plochy a nádvoría o výmere 18 m² v hodnote 300 eur nadobúdajú manželka poručiteľa M. V., dcéra T. Z. a syn T. V., v rovnakých dedičských podieloch a manželka poručiteľa M. V. je povinná vyplatiť oboch spoludedičov titulom vyporiadania polovice všeobecnej hodnoty členského podielu k družstevnému bytu č. X na ul. C.. Š. XXXX/X vo J. (v sume 24.500 eur), a to sumou po 8.166,66 eur do 5 rokov od právoplatnosti uznesenia (III. výrok).

- súd prvej inštancie určil náhradu trov konania notárky JUDr. Jany Hričovskej ako súdnej komisárky sumou 420 eur, z ktorej sumu 39,60 eur za prvé konanie zaplatila manželka poručiteľa po vydaní uznesenia o dedičstve zo 4. mája 2016, trovy konania zaplatila manželka poručiteľa v sume 6 eur dňa 22. februára 2020 a dcéra poručiteľa T. Z.T. v sume 6 eur dňa 22. februára 2020, takže z uvedeného poplatku manželka poručiteľa zaplatí 94,40 eur, T.N. Z. 134 eur a syn poručiteľa sumu 140 eur najneskôr do troch dní odo dňa doručenia uznesenia o dedičstve na presne označený účet vedený v A. A., a.s., pobočka Zvolen, s dovetkom „preto súd neuložil povinnosť túto zaplatiť.“ (IV. výrok).

II.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 29. apríla 2021, č. k. 12CoD/3/2021-241 na odvolanie dediča 3/ T. V. (ďalej ako „dedič 3/“) uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. potvrdil a vo výroku IV. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že nakoľko konanie o dedičstve začalo dňa 25. januára 2016 uznesením súdu prvej inštancie č. k. 10D/8/2016-3 o začatí konania, v zmysle § 396 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej ako „CMP“) účinného od 1. júla 2016, sa dokončí podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V prípade napadnutého rozhodnutia sa jednalo v poradí o tretie uznesenie o dedičstve vydané súdom prvej inštancie.

4. Odvolací súd konštatoval, že poručiteľ nezanechal závet ani listinu o vydedení, preto boli podľa § 473 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej ako „OZ“) k dedeniu povolaní v rovnakých dedičských podieloch dedičia zo zákona v I. dedičskej skupine, t. j. pozostalá manželka M. V. a deti T. V. a T. Z., rod. V., ktorí boli spôsobilí dediť a ktorí dedičstvo neodmietli.

5. Podľa odvolacieho súdu (bod 11.odôvodnenia jeho uznesenia) súd prvej inštancie postupoval správne, keď do dedičstva zahrnul aj pozemok zapísaný na LV č. XXXX k. ú. J. ako C-KN parcela č. 4920/41 - zastavané plochy a nádvoría o výmere 18 m² a na ňom sa nachádzajúcu stavbu garáže bez prideleného súpisného čísla, keďže v súdnom spise sa na č. l. 25 nachádza kúpna zmluva medzi poručiteľom ako kupujúcim a predávajúcimi Z. M. a M. M., ktorej predmetom bol prevod nehnuteľnosti (za kúpnu cenu 12.003,- vtedajších Kčs), a to stavby garáže vedenej na LV č. XXXX k. ú. J. spolu s pozemkom označeným ako parcela EN č. 4920/41 - zast. plocha o výmere 18 m², ohľadne ktorého sa v zmluve konštatuje, že s prevodom vlastníctva k stavbe prechádza na nadobúdateľa s poukazom na § 218 ods. 1 OZ aj právo osobného užívania pozemku. Ak teda v čase, kedy nebol ženatý s M. V., poručiteľ kúpnu zmluvou nadobudol garáž do výlučného vlastníctva a následne, ku dňu 1. januára 1992 sa stal výlučným vlastníkom aj pozemku pod ňou, C-KN parcely č. 4920/41 (a to v zmysle § 872 ods. 1 OZ, na základe ktorého sa právo osobného užívania pozemku zmenilo na vlastníctvo fyzickej osoby); ku dňu svojej smrti bol výlučným vlastníkom garáže a súvisiaceho pozemku, v zmysle § 460 OZ obe nehnuteľnosti (garáž aj pozemok) patrili do dedičstva po poručiteľovi. Keďže predmetom dedenia je všetok majetok poručiteľa, ktorý mu patril v čase smrti, garáž a pozemok tak správne neboli predmetom vysporiadania BSM v rámci dedičského konania podľa § 1751 ods. 1 OSP, ale ich bolo treba zaradiť do dedičstva a následne aj v dedičskom konaní prejednať. Odvolací súd preto ako nedôvodnú vyhodnotil námietku

odvolateľa, že garáž s pozemkom do dedičstva nepatrili a tieto mal nadobudnúť len on so svojou sestrou.

6. Pokiaľ ide o družstevný byt na ul. C.. Š. vo J., v bode 12. odôvodnenia uznesenia dovolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na dôkazy nachádzajúce sa v spise (dohoda o výmene bytov, súhlas A. J. s predmetnou dohodou, rozhodnutie o pridelení družstevného bytu, založené na č. 1. 8 až 10 spisu a nájomná zmluva o prenechaní družstevného bytu do užívania datovaná dňom 01. 02. 1995 na č. 1. 33 spisu), právo na družstevný byt bolo nadobudnuté za trvania manželstva poručiteľa, preto súd prvého stupňa správne aplikoval ustanovenie § 707 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého smrťou poručiteľa zanikol spoločný nájom tohto družstevného bytu existujúci dovtedy medzi poručiteľom a jeho manželkou. Keďže v zmysle § 707 ods. 1 OZ v dôsledku smrti poručiteľa sa jedinou nájomkyňou družstevného bytu stala pozostalá manželka, ktorá podľa § 707 ods. 2 druhej vety OZ zostala členkou družstva a teda jej pripadol aj členský podiel. (bod 13. odôvodnenia). Skutočnosť, že v prípade zániku práva spoločného užívania družstevného bytu manželmi smrťou jedného z manželov zostáva členom družstva pozostalý manžel a jemu patrí členský podiel, nastáva zo zákona. Nejde tu o nadobudnutie členského podielu dedením. Pritom je potrebné rozlíšiť medzi členským podielom v družstve a jeho hodnotou ako peňažným vyjadrením tohto práva. Členský podiel nadobudne pozostalý manžel a ten je povinný vyporiadať jeho všeobecnú hodnotu (presnejšie polovicu všeobecnej hodnoty) s ostatnými dedičmi (zohľadniac i jeho prípadný dedičský podiel, ak je sám dedičom). Všeobecnou cenou členského podielu v bytovom družstve je (aj) v týchto prípadoch cena, za ktorú je možné v danom mieste a čase nadobudnúť členské práva a povinnosti k bytu porovnateľnej veľkosti, polohy, vybavenia, veku a pod. Obvykle sa táto všeobecná cena (tiež trhovú hodnotu) zisťuje porovnaním s už zrealizovanými predajmi a kúpami členských podielov (podobných bytov) v danom čase a mieste (obdobne pozri rozhodnutie R 40/2002).

7. Odvolací súd v bode 14. odôvodnenia vyhodnotil ako správny postup súdu prvej inštancie, ktorý sa zaoberal otázkou ceny členského podielu, ktorú hodnotu po smrti poručiteľa získala pozostalá manželka, zaradil ju do aktív dedičstva po poručiteľovi. K zostatkovej hodnote členského podielu okresný súd prihladol, určil ju podľa odborného ocenenia z realitného trhu na hodnotu, ktorú účastníci nenamietali a správne pozostalú manželku zaviazal na vyrovnanie polovice takto určenej všeobecnej hodnoty členského podielu. Postup prvostupňového súdu bol podľa odvolacieho súdu správny.

8. V súvislosti s tvrdením dediča 3/, že „byt je v podstate jeho“ a členský podiel nepatril rodičom odvolací súd poukázal na listinné dôkazy dokazujúce spoločné členstvo poručiteľa a jeho manželky v družstve, ktoré vzniklo počas ich manželstva v dôsledku výmeny bytu s odvolateľom a jeho vtedajšou manželkou. Odvolateľ získal podľa obsahu dohody o výmene bytov právo k inému bytu, konkrétne k bytu č. XX na X. poschodí na ulici Q.. I. Č.. XXXX/XX vo J., pretože v čl. 2 dohody účastníci prehlásili, že prevádzajú na seba členské práva a povinnosti dňom uzavretia nájomnej zmluvy k vymenenému bytu, takže tvrdenia odvolateľa nemali opodstatnenie a právny základ.

9. Keďže medzi dedičmi nedošlo k dohode o vyporiadaní dedičstva, prvostupňový súd podľa § 175q ods. 1 písm. d) OSP opodstatnene potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov v prospech poručiťovej manželky a jeho dvoch plnoletých detí, všetkým v rovnakých dedičských podieloch v zmysle § 473 ods. 1 OZ. Ostatné odvolacie námietky nemali podľa odvolacieho súdu žiadnu právnu relevanciu, preto sa nimi nezaoberal a nevyjadroval sa k nim. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v prvých troch výrokoch ako vecne správne potvrdil.

10. Odvolací súd však považoval za zmätočný a nepreskúmateľný výrok súdu prvej inštancie o trovách konania, ktorým určil výšku trov konania a zároveň uviedol, že „súd neuložil povinnosť túto zaplatiť“, a to navyše bez právneho posúdenia prisúdených trov konania, preto v tejto časti rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

III.

11. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dedič 3/(ďalej ako „dovolateľ“) v celom rozsahu dovolanie z

dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

12. Dovolateľ namietol, že napadnuté uznesenie trpí vadou zmätočnosti a nepreskúmateľnosti, keďže odvolací súd sa oprel iba o výroky súdu prvej inštancie, bez bližšieho skúmania skutočného stavu. Podľa dovolateľa sa súd prvej inštancie tiež nedostatočne vysporiadal s problémami vedenými v súdnom konaní a nedostatky odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu mu neumožnili primerane reagovať na nedostatky a argumentovať, prípadne namietat' skutkové a právne závery.

13. Dovolateľ aj naďalej zastáva názor, že predmetom dedičského konania nemala byť nehnuteľnosť vedená katastrálnym odborom Okresného úradu Zvolen, nachádzajúcej sa v katastrálnom území J., obci J., zapísanej na LV č. XXXX, stavba - garáž bez súpisného čísla, stojaca na pozemku parcely reg. "C" parc. č. 4920/41 o výmere 18m², zastavaná plocha a nádvorie, vzhľadom k tomu že táto garáž de facto existuje, ale neexistuje de iure.

V tejto súvislosti namietol aj, že súdy pri rozhodovaní neprihliadli na to, že poručiteľ nadobudol pozemok a na ňom stojacu garáž v čase po rozvode s matkou, M. V., preto ich mali dediť iba on a jeho sestra.

14. Ďalej dovolateľ namietol, že súdy nedostatočne vysporiadali s otázkou bytu na ulici C.. Š. vo J., práva ku ktorému, na základe Dohody o výmene bytu podľa čl. 57 stanov A. J. zo dňa 4. decembra 1994, patria do výlučného vlastníctva dovolateľa, preto nemali byť zaradené do dedičstva, keďže členský podiel v A. J. neprešiel na rodičov ani za života otca a dokonca neprešiel ani na matku po smrti otca.

15. Dovolateľ napokon namietol ohodnotenie sporného bytu, ktoré bolo podľa neho hlboko pod jeho skutočnú hodnotu.

16. Konanie (zrejme mal na mysli uznesenie) odvolacieho súdu považuje dovolateľ za zmätočné, neurčité, nezrozumiteľné a z toho dôvodu nepreskúmateľné, preto navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

17. Súčasťou dovolania bol návrh dovolateľa na odklad právoplatnosť a vykonateľnosť výroku uznesenia odvolacieho súdu, ktorým potvrdil III. výrok uznesenia okresného súdu.

18. Dedička 1/ sa k dovolaniu nevyjadrila. Z vyjadrenia dedičky 2/ k dovolaniu vyplynulo, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne, preto navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

IV.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

20. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

21. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

23. V danom prípade, dovolateľ namietol vadu zmätočnosti konania v zmysle § 420 písm. f) CSP,

spočívajúcu v zmätočnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi túto procesnú vadu sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

24. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

25. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

26. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

27. Taktiež v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

28. Pokiaľ dovolateľ namietal, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu trpí vadou zmätočnosti, nedostatočného odôvodnenia a nepreskúmateľnosti, majúci za to, že odvolací súd sa oprel iba o výroky súdu prvej inštancie, bez bližšieho skúmania skutočného stavu a jeho odôvodnenie je nedostatočné, pričom aj súd prvej inštancie sa s problémami v súdnom konaní vysporiadal nedostatočne, túto námietku dovolací súd nepovažoval za dôvodnú.

29. Podľa § 473 ods. 1 OZ v prvej skupine dedia poručiťove deti a manžel, každý z nich rovnakým dielom.

30. Podľa § 707 ods. 1 OZ ak zomrie jeden z manželov, ktorí boli spoločnými nájomcami bytu, stane sa jediným nájomcom pozostalý manžel

31. Podľa § 707 ods.2 OZ ak ide o družstevný byt, zanikne smrťou jedného z manželov spoločný nájom bytu manželmi. Ak sa právo na družstevný byt nadobudlo za trvania manželstva, zostáva členom družstva pozostalý manžel a jemu patrí členský podiel; na to prihladne súd v konaní o dedičstve. Ak zomrel manžel, ktorý nadobudol právo na družstevný byt pred uzavretím manželstva, prechádza jeho smrťou členstvo v družstve a nájom družstevného bytu na toho dediča, ktorému pripadol členský podiel. Ak ide o viac predmetov nájmu, môže členstvo poručiťa prejsť na viacerých dedičov.

32. Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu tvorí s rozhodnutím súdu prvej inštancie jeden celok a z tohoto pohľadu treba potom posudzovať aj úplnosť a presvedčivosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu jasne vyplýva, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti výrokov I., II. a III. ako vecne správne (§ 219 OSP), pričom v súlade s § 219 ods. 2 OSP na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia doplnil ďalšie dôvody (body 9. až 14. uznesenia odvolacieho súdu), v ktorých na základe vyhodnotenia v spise nachádzajúcich sa dôkazov jasne a zrozumiteľne vysvetlil, že vzhľadom na opätovné uzavretie manželstva poručiťa s M. V. dňa 16. 12. 1994, ktoré trvalo aj v čase smrti poručiťa, je M. V. dedičkou v 1. dedičskej skupine podľa § 473 ods. 1 OZ, a to aj vo vzťahu k stavbe garáže a pozemku, na ktorom stojí.

33. Dovolať namietal, že predmetom dedičského konania nemala byť nehnuteľnosť vedená katastrálnym odborom Okresného úradu Zvolen, nachádzajúcej sa v katastrálnom území J., obci J., zapísanej na LV č. XXXX, stavba - garáž bez súpisného čísla, stojaca na pozemku parcely reg. "C" parc. č. 4920/41 o výmere 18m2, zastavaná plocha a nádvorie, vzhľadom k tomu že táto garáž de facto existuje, ale neexistuje de iure.

34. Odvolací súd zrozumiteľne, na základe štátnym notárstvom registrovanej kúpnej zmluvy vysvetlil, prečo považoval za správne vysporiadanie dedičstva aj vo vzťahu k stavbe murovanej garáže i napriek skutočnosti, že táto doteraz nie je zapísaná na liste vlastníctva (bod 11. jeho uznesenia). V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že existencia stavby nebola dovolateľom spochybnená, jej existencia vyplýva aj z kódu „17“ na LV č. XXXX k. ú. J. ako C-KN parcela č. 4920/41 - zastavané plochy a nádvorie o výmere 18 m2, podľa ktorého ide o pozemok, na ktorom je postavená budova bez označenia súpisným číslom.

35. Pojem „stavba“ nie je v Občianskom zákonníku bližšie vymedzený. V zmysle § 119 OZ nehnuteľnosťou je stavba spojená so zemou pevným základom. Kritériom na identifikáciu stavby, či ide o hnutelnú vec alebo vec nehnuteľnú, je faktor pevného spojenia so zemou, t. j. do popredia vystupuje technické hľadisko na posúdenie stavby ako nehnuteľnosti. Pojem „pevné spojenie so zemou“ je konkretizovaný v ustanovení § 43 Stavebného zákona (50/1976 Zb.). V prípade, ak občianskoprávne predpisy používajú pojem „stavba“, nemožno obsah tohto pojmu vykladať len podľa stavebných predpisov. Stavebné predpisy chápu pojem „stavba“ ako činnosť, zameranú na dosiahnutie diela, aj ako dielo samotné. Na účely občianskeho práva je pojem „stavba“ nutné vykladať staticky, ako vec v právnom zmysle. Pre občianske právo tiež nie je podstatné, či ide o stavbu povolenú alebo nepovolenú, rovnako nie je významné a dôležité, či je stavba evidovaná v katastri nehnuteľností alebo nie; rozhodujúcim kritériom pre kvalifikovanie stavby ako veci nehnuteľnej je pevné spojenie základu so zemou. Je už vecou dedičov, aby si zadovážili podklady potrebné pre administratívny zápis stavby garáže do evidencie nehnuteľností (napr. kolaudačné rozhodnutie, ak je potrebné, geometrický plán a iné).

36. Rovnako jasne a výstižne odvolací súd odôvodnil, na základe ktorých dôkazov - dohody o výmene bytov, súhlasu A. J. s touto dohodou, rozhodnutia o pridelení bytu do užívania datované dňom 01. 02. 1995 - mal za preukázané, že právo na družstevný byt bolo nadobudnuté za trvania manželstva poručiteľa s M. V. a preto v zmysle § 707 ods. 2 OZ zostala členkou družstva pozostalá manželka a zo zákona po smrti manžela nadobudla členský podiel, na ktorú skutočnosť je súd v konaní o dedičstve povinný prihliadnuť. V tejto súvislosti odvolací súd v bode 14. odôvodnenia jeho uznesenia jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil, prečo považuje za nedôvodné tvrdenie odvolateľa, že „sporný byt je v podstate jeho“, a to s poukazom práve na obsah dovolateľom namietanej dohody o výmene bytov, že na základe tejto dohody odvolateľ (dovolateľ) získal právo k bytu č. XX na X. poschodí na ulici Q.. I. Č.. XXXX/XX, kým iba na poručiteľa s manželkou na základe ich spoločného členstva v družstve boli prevedené členské práva a povinnosti k spornému bytu na ul. C.. Š. a to dňom uzavretia nájomnej zmluvy k tomuto bytu (t. j. 01. 02. 1995).

37. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanej dedičskej veci nezistil. Nespokojnosť dovolateľa s takým vyhodnotením dokazovania sama o sebe nemôže zakladať záver o porušení jeho práva na spravodlivý proces.

38. Ak teda dovolateľ námietku nesprávneho ohodnotenia členského podielu neuplatnil v odvolaní a odvolací súd sa preto s takou námietkou ani nemohol zaoberať, uvedená námietka už v dovolacom konaní nie je prípustná. Námietkou ohodnotenia sporného bytu ktoré je podľa dovolateľa „v súčasnosti“ hlboko pod jeho skutočnú hodnotu, sa preto dovolací súd zaoberať nemohol.

39. Mimo rámca dovolacieho konania však najvyšší súd považuje za vhodné poukázať na to, že predmetom dedičstva bola, vzhľadom iba na právo nájmu k spornému bytu, len hodnota členského podielu v družstve, nie hodnota samotného bytu, ktorý je vo vlastníctve bytového družstva. Veľký senát Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn. 1VCdo/1/2021 z 25.04.2022 vyslovil právny záver: „Pri

oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vysporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov treba vychádzať z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve:“ Tento právny názor je aplikovateľný aj v prípade zániku spoločného nájmu bytu a spoločného členstva manželov v dôsledku úmrtia jedného z manželov v dobe, kedy manželstvo trvá. Nie je teda právne významné, aká je obvyklá (trhová) hodnota „bytu“ v čase rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. v čase podania dovolania. V danej veci súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania - odhadu Direktreal-u považoval za trhovú hodnotu členského podielu sumu 49.000 eur.

40. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

41. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

42. Procesná strana vyvodzujúca prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP, ktorá musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, môže byť len otázka právna (questio iuris), nie skutková. Môže ísť o otázku hmotnoprávnu aj o otázku procesnoprávnu.

43. Právnu otázku, dovolacím súdom dosiaľ neriešenú dovolateľ nekonkretizoval a nevymedzil v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP, preto dovolanie v časti uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd vyhodnotil ako neprípustné, čo by samo o sebe odôvodňovalo odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

44. Dovolateľ napadol uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu, t. j. aj v časti, ktorou zrušil výrok IV. uznesenia okresného súdu ohľadom trov konania. V tejto časti nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí (§ 420 CSP) ani o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 421 CSP), teda ide o dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Z uvedeného dôvodu dovolací súd v tejto časti dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

45. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP v spojení s § 451 ods. 1, veta za bodkočiarkou CSP.

46. Pokiaľ ide o návrh dovolateľa na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti výroku uznesenia odvolacieho súdu, ktorým potvrdil III. výrok uznesenia súdu prvej inštancie, najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre takéto rozhodnutie (§ 444 ods. 1, 2 CSP) a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné uznesenie.

47. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia v súlade s § 52 Civilného mimosporového poriadku.

48. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.